

Nadaní

Legislativa

ČŠI

Zájem o nadané

- 19. stol. Francis Galton – zakladatel novodobé koncepce geniality a nadání
- 19. a zač. 20. století - zájem o vzdělávání dětí (srovnávací a vývojová psychologie)
- převládající názor – rozhodující úlohu má prostředí (psychoanalytická linie)
- Lewis Madison Terman - longitudinální výzkum
- Lety Stetter Hollingworthová – výzkumy tříleté 7-9 dětí s vysokým IQ; vzdělávání a nadání žen
- důraz - testování
- milník – r. 1957 vypuštění sovětského Sputniku do vesmíru - vliv na školství USA – podpora, problematika výchovy a vzdělávání nadaných
- předpoklady výkonové, kognitivní, sociálně-emoční dovednosti, fyzické, morální standardy
- charakteristické kreativní myšlení a představivost, zvýšená emoční kvalita prožívání u nadaných žáků (Friedman-Nimze a Skyba nebo Bettse a Neihartová), vysoká míra citlivosti a empatie k okolnímu světu a dění v něm (prožívání katastrof, emoční senzitivita - cítění emocí ostatních, emoční intenzita), překážky – způsob měření

Americké školství a aspekt na nadané

3 tradice, pohledy (R. J. Sternberg)

- jeffersonovská (podle T. Jeffersona) – dát dětem příležitost a vzdělávat tak, aby mohly plně využít své nadání, ne vychovávat elitu
- jacksonovská (podle A. Jacksona)- rovnosti lidí, prosazování tzv. totální inkluze
- hamiltonovská (podle A. Hamiltona) – diferenciacie, vláda elit (lidé s vysokým IQ, zodpovědnost za ovládání ostatních), slabí jedinci (podvolitelní)

Evropské školství a nadání

- 20. stol.
- Světové války
- Západ x východ
- Podpora sportovního nadání
- LŠU – lidová škola umění (hudební, výtvarný, taneční, literárně – dramatický obor)

Česká republika

- Odhad současnosti
- Cca 200 tisíc dětí a žáků ve věku 5 – 18 roků
- Cca 50 tisíc žáků s IQ nad 130
- MiND cca 2 %
- Vodítkem často jen školní výkony
- Neviditelnost nadaných – neplynou výhody
- Systém GT (gifted and talented) – vystupte ven

Školský zákon

- koncepce MŠMT ukotvena (2005) potřeba identifikace a specifického vzdělávání mimořádně nadaných žáků.
- populace, která má své specifické vzdělávací potřeby
- žák jedinečný – osobnostně, charakterově a také specifickým typem potřeb
- nejednoznačné vymezení pojmu
- 2016 novela školského zákona (tzv. Inkluzivní novela) – podpora heterogenních kolektivů

Česká republika

- Rok 2004 MŠMT potřeba systémového řešení problematiky
- Koncepce péče o nadané žáky ve školských poradenských zařízeních pro období 2004 – 2008
- Poprvé vymezení skupina mimořádně nadaných
- Koncepce péče o mimořádně nadané děti a žáky pro období let 2009 – 2013; zkvalitnění procesu diagnostiky; podpora (NIDM - projekt Perun, SIPON – s, TALNET, SOČ, SPONA, Česká hlavička), DVPP
- Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014 – 2020; podpora dlouhodobé a systematické práce s talentovanými, aktivní vyhledávání
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

ČŠI

- **Šetření, Tematická zpráva 2016**
- Vzdělávání nadaných, talentovaných a mimořádně nadaných dětí a žáků
- https://www.csicr.cz/html/TZ_Podpora_mimoradne_nadanych/html5/index.html?&locale=CSY
- **Šetření, Tematická 2022**
- Podpora vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků v základních a středních školách
- https://www.csicr.cz/CSICR/media/Elektronicke-publikace/2022/TZ_Podpora_nadanych_mimoradne_nadanych_ZS_SS/html5/index.html?pn=1

Počty cca

- 42 tisíc nadaných na ZŠ
- 27 tisíc nadaných na ŠŠ
- 730 mimořádně nadaných na ZŠ
- 245 mimořádně nadaných na SŠ

RVP – vyhledávání nadaných, mimořádně nadaných (MiND)

- Mladší žáci (do 9 let) – možnost záměny mimořádného nadání a nerovnoměrného (zrychleného) vývoje; bystré děti z podnětného prostředí (později se mohou pohybovat v pásmu lepšího průměru)
- Při vyhledávání MiND – pozornost žáci s vývojovou poruchou učení, chování, z odlišného kulturního a znevýhodňujícího sociálního prostředí
- Pomoc při identifikaci a následné péči o MiND – identifikace PPP

Legislativní podklady vzdělávání nadaného žáka

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) § 16-19
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména část IV. § 27-31
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

Školský zákon (zákon 561/2004 Sb.)

§ 1 Obecná ustanovení

§ 17 Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

§ 18 Individuální vzdělávací plán

Ředitel školy má právo umožnit žákovi s mimořádným nadáním urychlení jeho vzdělávání, a to jak průřezově ve všech předmětech, tak i jen v jednotlivém předmětu, kde žák prokazuje výrazně nadstandardní vědomosti či schopnosti.

Ředitel může umožnit žákovi s nadáním vzdělávání podle IVP, kde je přesně stanoven vzdělávací obsah, který žák absolvuje odlišnou formou. O vytvoření IVP žádají zákonní zástupci nezletilého žáka. Pro úpravy vzdělávání – vyšetření v PPP

Vyhláška č. 27/2016 Sb.

Část čtvrtá VZDĚLÁVÁNÍ NADANÝCH ŽÁKŮ

§ 27 až § 31

- **Nadaný žák** – Za nadaného se pro účel této vyhlášky považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
- **Mimořádně nadaný žák** - ... žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

- Podpora
- Speciálně vzdělávací potřeby
- Psychologická a speciálně pedagogická diagnostika

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

- § 9 Rozvoj nadání žáků
- Rozšířená výuka

ŠVP

- Úpravy vzdělávacího obsahu
- Vyhledávání
- Práce s nadanými – specifické pomůcky
- Aktualizace – týmová práce